

Inclusie op papier, trage zorg in praktijk

De schaduwkant van Decreet Leersteun

Inhoudsopgave

- 1 Wanneer zorg verandert in een papierwinkel
- 2 Bureaucratisering in het onderwijs: uitdagingen en intenties
- 3 Inclusie onder druk
- 4 Bureaucratie: een rem of hulpmiddel?
- 5 Casus uit de praktijk
- 6 De vicieuze cirkel van bureaucratie
- 7 Wat kunnen we leren van andere landen?
- 8 Het standpunt van de sociaal werker
- 9 Naar een mensgericht(er) zorgbeleid
- 10 Bibliografie

WANNEER DE ZORG VERANDERT IN EEN PAPIERWINKEL.

C., een 14-jarig meisje met specifieke ondersteuningsbehoeften, stond vorig schooljaar voor een nieuwe start. Dankzij het Decreet Leersteun kon ze overstappen van het buitengewoon naar het reguliere onderwijs. Maar in plaats van een vlotte integratie, raakte ze verstrikt in een web van administratieve verplichtingen. De school, de leerkrachten en het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) deden hun best, maar bureaucratische obstakels vertraagden de hulpverlening.

“VERSTRIKT IN EEN WEB VAN ADMINISTRATIEVE VERPLICHTINGEN”

Haar verhaal toont aan hoe goedbedoelde maatregelen zoals het M-decreet en het Decreet Leersteun in de praktijk kunnen falen door een overmaat aan administratie.

In dit artikel beschrijf ik hoe ik als derdejaarsstudente Sociaal Werk, tijdens mijn stage in de leerlingbegeleiding op een middelbare school, zelf ervaarde hoe bureaucratie en efficiëntie het zorgbeleid in het Vlaamse onderwijs beïnvloeden en hoe deze uitdagingen de belofte van inclusie bemoeilijken. Dit heb ik gedaan door middel van een casestudy, literatuurstudie en observaties tijdens mijn stage. De keuze voor een casestudy was cruciaal, omdat het me in staat stelde om de impact van administratieve lasten te onderzoeken aan de hand van een specifieke leerling en haar ervaringen. De literatuurstudie gaf me inzicht in de bredere context van het zorgbeleid, de administratieve processen en de mogelijke verbeterpunten. Door observatie tijdens mijn stage kreeg ik een goed beeld van de dagelijkse praktijk en de werkelijke invloed van bureaucratische obstakels op de betrokkenen, zoals leerkrachten, zorgteams en leerlingen.

BUREAUCRATISERING IN HET ONDERWIJS: UITDAGINGEN EN INTENTIES

Het zorgbeleid in het Vlaams onderwijs werd in 2015 grondig hervormd met de invoering van het M-decreet, dat tot doel had inclusie in het reguliere onderwijs te bevorderen. Het decreet stelde dat leerlingen met specifieke zorgnoden recht hebben op kwaliteitsvol onderwijs in de minst beperkende omgeving, mits dit haalbaar is voor zowel de leerling als de school. Dit vereiste van scholen dat zij leerondersteuning boden via individuele begeleiding en aangepaste lesmethodes (Vlaamse Overheid, 2014).

Een van de drijfveren achter het M-decreet was de verplichting om te voldoen aan internationale verdragen, zoals het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap van de Verenigde Naties. Dit verdrag benadrukt inclusie als een fundamenteel mensenrecht en legt de verantwoordelijkheid bij overheden om toegang tot regulier onderwijs voor leerlingen met zorgnoden te waarborgen (United Nations, 2006).

Daarnaast wilde de Vlaamse Overheid een mentaliteitswijziging stimuleren binnen het onderwijs: de focus moest verschuiven van beperkingen naar mogelijkheden en aanpassingen.

Differentiatie en ondersteuning in het reguliere onderwijs werden gezien als de sleutel om deze leerlingen niet alleen binnen de school, maar ook later in de samenleving gelijke kansen te bieden (UNESCO, 1994; Vlaamse Overheid, 2014).

Hoewel het M-decreet ambitieus was, stuitte het op meerdere beperkingen in de praktijk. Leerkrachten voelden zich onvoldoende voorbereid en klaagden over de administratieve rompslomp die het decreet met zich meebracht. Het Decreet Leersteun van 2023, bedoeld om de tekortkomingen van het M-decreet te verhelpen, voorzag in meer middelen en regionale samenwerking, maar legde ook een grote nadruk op administratieve beoordeling en controle. Dit werd met name zichtbaar in de uitgebreide vereisten voor het gemotiveerd verslag, dat een gedetailleerd onderzoek en verantwoording vereist. Het opstellen van dergelijke documenten vraagt veel tijd van scholen, wat ten koste gaat van directe begeleiding van leerlingen.

BUREAUCRATISERING IN HET ONDERWIJS: UITDAGINGEN EN INTENTIES

Deze situatie roept vragen op over de capaciteit van het onderwijs om de combinatie van administratieve lasten en effectieve begeleiding aan te kunnen. Verschillende maatschappelijke uitdagingen verergeren dit probleem. Zo zorgt de vergrijzing van het lerarenkorps voor een hoge uitstroom van ervaren leerkrachten, terwijl de instroom van nieuwe leerkrachten beperkt blijft. Tussen 2019 en 2021 verliet 28% van de zij-instromers al na één jaar het onderwijs, wat aangeeft dat de huidige maatregelen onvoldoende zijn om het lerarentekort structureel op te lossen (De Witte, 2022; Klasse, 2024).

Tegelijkertijd legt de vermaatschappelijking van de zorg steeds meer verantwoordelijkheden bij scholen. Naast het geven van onderwijs moeten scholen nu ook een bredere zorgrol vervullen, een taak die voorheen bij andere instellingen lag. Dit brengt extra administratieve taken met zich mee, waardoor de werkdruk voor schoolteams en leerkrachten verder toeneemt.

De Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) benadrukt dat er dringend een herziening nodig is om de gevolgen van deze ontwikkeling voor scholen en CLB's beter in kaart te brengen (Vlaamse Overheid, 2024).

Het cumulatieve effect van hoge verwachtingen, beperkte middelen en administratieve lasten zet niet alleen de kwaliteit van onderwijs en begeleiding onder druk, maar dreigt ook het doel van inclusie te ondermijnen. Zonder voldoende ondersteuning en middelen riskeren leerlingen met specifieke noden onvoldoende hulp te krijgen, omdat het systeem meer gericht is op het naleven van procedures dan op directe zorg. Om inclusie waar te maken, is het noodzakelijk om niet alleen de administratieve lasten te verminderen, maar ook structurele investeringen te doen in de capaciteit en expertise binnen het onderwijs.

Inclusie onder druk

Als sociaal werker streef ik naar sociale rechtvaardigheid, mensenrechten en inclusie, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. In het onderwijs betekent dat onder andere dat leerlingen met specifieke noden, zoals C., toegang moeten krijgen tot het reguliere onderwijs, ongeacht hun noden.

Echter, het huidige zorgbeleid plaatst sociaal werkers en leerkrachten voor grote uitdagingen. De administratieve lasten nemen tijd en energie weg van directe begeleiding. Bovendien dwingen complexe procedures scholen en CLB's om keuzes te maken die vaak haaks staan op de noden van de leerling. Het spanningsveld tussen beleid en praktijk raakt de kern van de sociaal werkpraktijk: hoe maken we de belofte van inclusie waar in een systeem dat zichzelf lijkt tegen te werken?

Bureaucratie: een rem of hulpmiddel?

Bureaucratie in het sociaal werk en de leerlingbegeleiding wordt vaak als een rem ervaren, maar het biedt ook belangrijke voordelen die niet mogen worden onderschat. Volgens Peeters (2024) kan een goed gestructureerde administratie bijdragen aan de professionalisering van sociaal werk door transparantie, duidelijkheid en consistentie te creëren. Regels en procedures maken het mogelijk om beslissingen onderbouwd te nemen en een uniforme aanpak te hanteren bij de begeleiding van kwetsbare leerlingen. Dit versterkt niet alleen het vertrouwen van ouders en leerlingen in het systeem, maar zorgt er ook voor dat alle betrokken partijen zich aan dezelfde normen en verantwoordelijkheden houden. Daarnaast biedt bureaucratie de mogelijkheid om data en inzichten te verzamelen, wat beleidsmakers helpt om verbeteringen door te voeren op lange termijn (Peeters, 2024).

Ook Serrien (2018) benadrukt dat bureaucratische systemen sociaal werkers ondersteunen in het maken van goed gefundeerde keuzes. Een duidelijke administratie biedt hen ruimte om problemen te analyseren en planmatig te werken, wat de effectiviteit van hun interventies verhoogt. Zo vergroot de kans dat kwetsbare groepen, zoals leerlingen met specifieke noden, de juiste ondersteuning krijgen op basis van een structurele aanpak. Dit systeem zorgt er bovendien voor dat de rechten van cliënten beter worden gewaarborgd, omdat procedures voorkomen dat iemand over het hoofd wordt gezien of onterecht wordt uitgesloten (Serrien, 2018).

Een ander belangrijk voordeel van bureaucratie is dat het kan dienen als bescherming voor zowel sociaal werkers als cliënten. Volgens het artikel “Sociaal werk worstelt met bureaucratie” (Sociaal.net, 2024) biedt een gestandaardiseerde aanpak houvast in moeilijke situaties. Het voorkomt willekeur en zorgt ervoor dat sociaal werkers binnen wettelijke en ethische kaders opereren. Dit komt niet alleen hun professionele integriteit ten goede, maar voorkomt ook dat cliënten het slachtoffer worden van subjectieve of inconsistente beslissingen.

Hoewel bureaucratie tijdrovend kan zijn, is het duidelijk dat het ook een essentieel instrument is voor de waarborging van kwaliteit, rechtvaardigheid en continuïteit in sociaal werk en leerlingbegeleiding.

C. begon haar schooljaar vol enthousiasme op mijn stageschool. Als type-3-leerling had ze specifieke noden, zoals hulp bij impulscontrole en individuele begeleiding. Na enkele weken werd echter duidelijk dat haar gedrag, zoals een storende houding in de klas, zorgde voor spanningen met leerkrachten en klasgenoten.

De school meldde C. snel aan bij het CLB, maar de ondersteuning verliep moeizaam. Het verslag buitengewoon onderwijs dat bij haar vorige school was opgesteld, bleek door een fout niet meer geldig te zijn. Hierdoor moest de hele procedure voor het verkrijgen van een nieuw gemotiveerd verslag opnieuw worden doorlopen. Dit proces bestaat uit meerdere stappen en vereist een intensieve samenwerking tussen de school, het CLB en de ouders.

Eerst moet er een grondige diagnostische screening plaatsvinden, uitgevoerd door een CLB-medewerker. Dit onderzoek omvat observaties, gesprekken met de leerling, ouders en leerkrachten, en vaak uitgebreide psychodiagnostische testen. Op basis van deze gegevens stelt het CLB een advies op, dat moet worden besproken met de ouders en de school.

“ONDERSTEUNING VERLIEP MOEIZAAM”

Als het CLB oordeelt dat leerondersteuning of buitengewoon onderwijs noodzakelijk is, wordt het gemotiveerd verslag opgesteld. Dit document moet vervolgens door de ouders worden ondertekend en officieel worden goedgekeurd, waarna de leerling recht heeft op specifieke ondersteuning (Vlaamse Overheid, 2018)

Deze procedure kan weken tot maanden duren, afhankelijk van de complexiteit van de situatie en de beschikbare capaciteit bij het CLB. In C.'s geval betekende dit dat er geen extra ondersteuning beschikbaar was gedurende de periode waarin het nieuwe verslag werd opgemaakt. Ondertussen stapelden de incidenten zich op en werd C. regelmatig uit de lessen verwijderd. Zonder het noodzakelijke verslag kon de school geen bijkomende leerondersteuning aanvragen of haar officieel doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs.

CASUS UIT DE PRAKTIJK

Dit vergrootte niet alleen de frustratie bij het schoolpersoneel, maar ook bij C., die steeds vaker in conflict kwam met haar omgeving. Na maanden van inspanningen, waarin zowel de school als het CLB tegen administratieve beperkingen aanliepen, werd uiteindelijk besloten om C. te verwijderen van de school. Dit pijnlijke besluit beperkte haar kansen op inclusie verder en hield haar vicieuze cirkel van onvoldoende ondersteuning intact.

Deze casestudy illustreert hoe de overmaat aan administratie en de traagheid van procedures een directe impact hebben op de kansen van leerlingen met specifieke noden in het reguliere onderwijs. Het toont aan hoe een gebrek aan flexibiliteit en snelle oplossingen binnen het huidige zorgsysteem inclusie bemoeilijkt en soms zelfs onmogelijk maakt.

DE VICIEUZE CIRKEL VAN BUREAUCRATIE

Het Vlaams onderwijs worstelt met een zorgbeleid dat vaak verstrikt raakt in administratieve procedures. Wat bedoeld is om zorg en ondersteuning voor leerlingen zoals C. gestructureerd en effectief te maken, werkt in de praktijk vaak averechts.

○ OORZAKEN VAN HET PROBLEEM

Een belangrijke oorzaak van dit probleem is de onmiskenbare noodzaak om zorg op een georganiseerde en verantwoorde manier aan te bieden, wat vaak administratieve processen met zich meebrengt. In theorie helpen deze procedures om de kwaliteit van zorg en ondersteuning te waarborgen, maar in de praktijk creëert de complexiteit van het systeem vertragingen die ten koste gaan van de leerlingen. Administratie wordt in dit geval een noodzakelijke, maar zware last die de ruimte voor flexibele en snelle interventies beperkt. Bovendien zorgt de grote nadruk op naleving van procedures ervoor dat scholen het gevoel hebben dat de focus verschuift van de behoeften van leerlingen naar het naleven van regels en het invullen van formulieren (Vlaamse Overheid, 2024).

○ IMPACT OP LEERLINGEN

Voor kwetsbare leerlingen zoals C. met specifieke noden en nood aan extra ondersteuning kan de bureaucratie binnen het zorgbeleid rampzalige gevolgen hebben. Door de lange wachttijden, die gepaard gaan met het opstellen van een gemotiveerd verslag, blijven leerlingen vaak maanden zonder de nodige hulp. Dit heeft niet alleen impact op hun leerprestaties, maar ook op hun zelfvertrouwen en gevoel van veiligheid op school. Het ontbreken van gepaste begeleiding leidt vaak tot escalatie van gedragingen, zoals in C's geval, waar een gebrek aan impulscontrole resulteerde in oncontroleerbaar gedrag. Onderzoek wijst uit dat deze wachttijden bijdragen aan verergering van de problematiek bij leerlingen die al kwetsbaar zijn (De Witte, 2022).

○ WANNEER IS ADMINISTRATIE GOED OF SLECHT?

Administratie heeft een meerwaarde wanneer deze bijdraagt aan de transparantie en zorgvuldigheid van het zorgproces. Bijvoorbeeld, het gemotiveerd verslag kan helpen om de specifieke behoeften van de leerling helder in kaart te brengen, zodat deze adequaat worden ondersteund (Vlaamse Overheid, 2014). Voor leerkrachten en zorgteams biedt goed uitgevoerde administratie bovendien een leidraad om de ondersteuning continu af te stemmen op de voortgang van de leerling. Voor ouders draagt goede administratie bij aan het vertrouwen in het onderwijssysteem (UNESCO, 1994). Wanneer administratie echter te veel tijd en energie vergt, ten koste van directe begeleiding, ontstaat het probleem. In gevallen zoals dat van C. blijkt administratie vaak een barrière in plaats van een hulpmiddel.

○ IMPACT OP SCHOLEN

Scholen staan onder druk om aan de regels van het Decreet Leersteun te voldoen, wat betekent dat ze veel tijd en middelen investeren in het opstellen van verslagen en rapporten. Terwijl administratieve taken noodzakelijk zijn om de zorg op een verantwoorde manier te organiseren, leidt de hoeveelheid werk vaak tot uitstel van noodzakelijke actie. Leerkrachten voelen zich machteloos als ze niet snel genoeg kunnen inspelen op de noden van leerlingen, wat frustratie oproept en het gevoel versterkt dat de bureaucratie een obstakel vormt voor hun belangrijkste taak: het bieden van kwalitatieve onderwijsbegeleiding. Volgens de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR, 2024) ervaren scholen een constante spanning tussen het voldoen aan administratieve vereisten en het bieden van daadwerkelijke ondersteuning aan leerlingen.

MEERWAARDE VAN ADMINISTRATIEVE STAPPEN

Hoewel administratieve stappen soms als een belasting worden ervaren, kunnen ze wel degelijk waarde toevoegen, zowel voor de leerling als voor de begeleider. Bijvoorbeeld, het gemotiveerd verslag kan helpen om de juiste hulpmiddelen en ondersteuning te identificeren en duidelijk maken welke aanpassingen nodig zijn om een leerling op zijn of haar best te laten functioneren. Dit zorgt ervoor dat zorg niet willekeurig, maar weloverwogen wordt geboden (Vlaamse Overheid, 2014). Voor ouders biedt gedegen administratie bovendien helderheid en transparantie in de ondersteuning die hun kind krijgt, wat bijdraagt aan het vertrouwen in het onderwijssysteem (UNESCO, 1994).

IMPACT OP HET BREDERE SYSTEEM

Op systeemniveau wordt duidelijk dat bureaucratie een kloof creëert tussen beleid en praktijk. De administratieve lasten vertragen niet alleen de ondersteuning voor individuele leerlingen, maar ondermijnen ook de geloofwaardigheid van het zorgbeleid in zijn geheel. Wanneer het gevoel bestaat dat het systeem meer gericht is op het naleven van regels dan op daadwerkelijke zorg, kan dit leiden tot frustraties en wantrouwen, niet alleen bij scholen, maar ook bij ouders en andere betrokkenen (Vlaamse Overheid, 2024). Dit heeft bredere maatschappelijke implicaties, aangezien het falen van het zorgbeleid om de belofte van inclusie waar te maken, kan bijdragen aan een verminderd vertrouwen in de overheid en het onderwijs.

Wat kunnen we leren van andere landen?

Vlaanderen is niet het enige gebied dat worstelt met de balans tussen administratieve lasten en effectieve ondersteuning. Inclusief onderwijs is een wereldwijde uitdaging. Het is dan ook waardevol om te kijken naar hoe andere landen inclusie en bureaucratie aanpakken om inspiratie op te doen voor verbeteringen.

In Finland, dat vaak wordt geprezen om zijn vooruitstrevende onderwijssysteem, ligt de focus op multidisciplinaire teams op schoolniveau. Deze teams bestaan uit leerkrachten, zorgverleners en maatschappelijk werkers, en zijn verantwoordelijk voor het direct ondersteunen van leerlingen met specifieke noden. In plaats van complexe externe procedures, wordt ondersteuning intern georganiseerd, wat lange wachttijden voorkomt.

Ook Zweden heeft stappen ondernomen om bureaucratie in het onderwijs te beperken. In 2018 introduceerde het land een systeem waarbij scholen meer autonomie kregen in het bieden van zorg, terwijl de overheid de verantwoordelijkheid behield voor strategische supervisie. De decentralisatie heeft niet alleen de administratieve lasten verminderd, maar ook leerkrachten meer ruimte gegeven om op de behoeften van leerlingen in te spelen.

In Nederland wordt inclusie aangepakt via het zogenaamde “passend onderwijs”-beleid. Dit systeem biedt scholen meer middelen en flexibiliteit om zorg op maat te bieden, maar vereist ook intensieve samenwerking tussen scholen en zorginstellingen. Dit model benadrukt het belang van preventieve maatregelen en vroegtijdige interventies, wat bureaucratie op de lange termijn helpt beperken.

HET STANDPUNT VANUIT SOCIAAL WERK

VAN BUREAUCRATIE NAAR MENSGERICHTE ONDERSTEUNING

Als sociaal werker is het onze verantwoordelijkheid om niet alleen oog te hebben voor de procedures, maar vooral voor de mensen achter de papieren. Het huidige Vlaamse systeem zet sociaal werkers in een moeilijke positie. Ze moeten enerzijds administratieve vereisten naleven, maar anderzijds pleiten voor inclusie en rechtvaardigheid. Dit spanningsveld roept belangrijke vragen op over de ethische verantwoordelijkheid van sociaal werkers.

Sociaal werkers moeten in een bureaucratisch systeem een kritische rol aannemen door de impact van deze bureaucratie op kwetsbare groepen continu te evalueren. Dit betekent niet alleen het naleven van regels, maar ook het aanspreken van beleidsmakers wanneer administratieve lasten ten koste gaan van inclusieve doelstellingen.

Sociaal werkers kunnen beleidsveranderingen bepleiten door hun praktijkervaring te combineren met wetenschappelijk onderzoek. Een voorbeeld hiervan is het betrekken van ervaringsdeskundigen bij beleidsbeslissingen, wat ook in landen zoals Zweden succesvol werd toegepast.

Daarnaast is het essentieel dat sociaal werkers werken aan het creëren van flexibele zorgnetwerken. Door samenwerkingen aan te gaan met scholen, CLB's en welzijnsorganisaties kunnen sociaal werkers een brug bouwen tussen de verschillende betrokkenen. Dit voorkomt dat leerlingen zoals C. verstrikt raken in een systeem dat vooral gericht lijkt op procedures in plaats van op mensen.

HET STANDPUNT VANUIT SOCIAAL WERK

ETHISCHE REFLECTIE

De huidige nadruk op bureaucratie roept ook ethische vragen op. Hoe kunnen we rechtvaardigheid waarborgen in een systeem dat zoveel focus legt op papierwerk? Hoe voorkomen we dat de meest kwetsbare leerlingen, zoals C., buiten de boot vallen? Sociaal werkers hebben hier een sleutelrol. Zij moeten ervoor zorgen dat procedures dienstbaar zijn aan mensen, en niet andersom. Dit vraagt om een duidelijk maatschappelijk standpunt waarbij inclusie, sociale rechtvaardigheid en respect voor diversiteit centraal staan

WAT KAN ER BETER?

De Vlaamse overheid moet sociaal werkers meer ruimte geven om hun ethische verantwoordelijkheid te vervullen. Dit kan door procedures te vereenvoudigen en meer vertrouwen te geven aan professionals in het veld. Daarnaast zouden sociaal werkers meer betrokken moeten worden bij beleidsvorming, zodat zij vanuit hun praktijkervaring kunnen bijdragen aan inclusiever onderwijs.

NAAR EEN MENSGERICHT ZORGBELEID

De casus van C. heeft mijn inzichten als stagiaire in leerlingbegeleiding sterk beïnvloed. Het confronteerde mij met de realiteit dat een goedbedoeld zorgbeleid in de praktijk vaak tekortschiet. Hoewel de intenties achter het Decreet Leersteun veelbelovend zijn, tonen situaties zoals die van C. aan dat het systeem te afhankelijk is van bureaucratie.

Als sociaal werker in spé vraag ik me af hoe we kunnen bijdragen aan een zorgbeleid dat meer mensgericht is. Het verhaal van C. benadrukt de noodzaak van snelle en flexibele ondersteuning, zonder dat scholen vertraging oplopen door administratieve lasten. Dit heeft me ook doen inzien dat empathie voor alle betrokkenen – leerlingen, leerkrachten en ouders – essentieel is.

Daarnaast rijzen er ethische vragen. Hoe kunnen we rechtvaardigheid waarborgen in een systeem dat zo sterk afhankelijk is van papierwerk? Hoe vermijden we dat leerlingen zoals C. ten onder gaan aan de beperkingen van bureaucratische processen?

Het Vlaamse zorgbeleid is duidelijk in verandering. Het streeft naar inclusie en ondersteuning voor kwetsbare leerlingen, maar wordt belemmerd door administratieve complexiteit.

De grootste uitdagingen liggen in het vereenvoudigen van administratieve processen, zodat leerlingen sneller geholpen kunnen worden. Zoals eerder besproken, leidt de nadruk op procedures in het M-decreet en het Decreet Leersteun tot een overbelasting van het onderwijssysteem, ten koste van de directe zorg voor leerlingen.

Daarnaast is de versterking van de samenwerking tussen scholen, CLB's en ondersteuningsnetwerken essentieel. Dit is des te urgenter gezien de druk op scholen door de vergrijzing van het lerarenkorps en de toegenomen zorgverantwoordelijkheden, die extra administratieve taken met zich meebrengen (De Witte, 2022). Het is bovendien van groot belang om voldoende middelen en expertise te waarborgen, zodat leerkrachten en zorgteams in staat zijn de noden van alle leerlingen effectief aan te pakken.

NAAR EEN MENSGERICHT ZORGBELEID

Om deze obstakels te overwinnen, is een gezamenlijke inspanning nodig van beleidsmakers, scholen, CLB's en ondersteuningsnetwerken. Alleen door bureaucratische processen te herzien, middelen eerlijk te verdelen en de focus te verschuiven van papierwerk naar persoonlijke begeleiding kan de kloof tussen beleid en praktijk gedicht worden.

De belofte van inclusie mag niet slechts op papier bestaan. Als toekomstige sociaal werkers, leerkrachten en beleidsmakers moeten we ervoor zorgen dat leerlingen zoals C. de kansen krijgen die ze verdienen. Een mensgerichte aanpak, waarbij de noden van de leerling centraal staan, is geen luxe, maar een absolute noodzaak. Alleen dan kunnen we een onderwijssysteem creëren dat echt recht doet aan gelijke kansen voor iedereen.

Bibliografie

1. De Wilde, G. (2024). Nieuw Leersteundecreet: Lapmiddel voor inclusief onderwijs? Sociaal.net. Geraadpleegd op 9 januari 2025, van <https://sociaal.net/opinie/nieuw-leersteundecreet-lapmiddel-voor-inclusief-onderwijs/>
2. De Witte, K. (2022). Het lerarentekort in Vlaanderen: Wat zegt de wetenschap? Geraadpleegd op 17 januari 2025, van https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/003/151/405/RUG01-003151405_2023_0001_AC.pdf
3. Demets, S. (2024). “Wat ons de handdoek in de ring doet gooien, is de bureaucratie binnen het onderwijs.” Knack. Geraadpleegd op 9 december 2024, van <https://www.knack.be/nieuws/belgie/onderwijs/wat-ons-de-handdoek-in-de-ring-doet-gooien-is-de-bureaucratie-binnen-het-onderwijs/>
4. GRIP vzw. (z.d.). Administratieve vereenvoudiging gemotiveerd verslag op komst. Geraadpleegd op 9 december 2024, van <https://www.gripvzw.be/nl/artikel/414/administratieve-vereenvoudiging-gemotiveerd-verslag-op-komst>
5. Jansen, L. (z.d.). Het M-decreet: Een eindejaarsrapport. Knack. Geraadpleegd op 9 december 2024, van <https://www.knack.be/nieuws/het-m-decreet-een-eindejaarsrapport/>
6. Jitske Van Immerzele. (2024). Casestudy en observaties uit de stagecontext bij GO! Atheneum Liedekerke. Ongepubliceerd werk, GO! Atheneum Liedekerke.

Bibliografie

7. Klasse. (2024). Hoe lossen we het lerarentekort op? Geraadpleegd op 28 januari 2025, van <https://www.klasse.be/180314/hoe-lossen-we-het-lerarentekort-op/>
8. Movisie. (2024). Sociaal werk kan niet anders zijn dan tegendraads. Geraadpleegd op 28 januari 2025, van <https://www.movisie.nl/artikel/sociaal-werk-kan-niet-anders-zijn-dan-tegendraads>
9. Peeters, J. (2024, 23 oktober). Bureaucratie: Kan het alsjeblieft eenvoudiger? Sociaal.net. Geraadpleegd op 9 december 2024, van <https://sociaal.net/achtergrond/bureaucratie-kan-het-alsjeblieft-eenvoudiger/>
10. Sage Journals. (2024). The Finnish Model of Inclusive Education: A Systematic Review. Geraadpleegd op 28 januari 2025, van <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1745499921991958>
11. Serrien, K. (2018). Sociaal werk worstelt met bureaucratie. Sociaal.net. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://sociaal.net/achtergrond/sociaal-werk-worstelt-met-bureaucratie/>
12. Sociaal.net. (2024). Bureaucratie in het sociaal werk: Kan het alsjeblieft eenvoudiger? Geraadpleegd op 28 januari 2025, van <https://sociaal.net/achtergrond/bureaucratie-kan-het-alsjeblieft-eenvoudiger>
13. United Nations. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>

Bibliografie

14. UNESCO. (1994). Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van https://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF
15. Vlaamse Overheid. (2014). M-decreet: Meer inclusief onderwijs in Vlaanderen. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/m-decreet>
16. Vlaamse Overheid. (2018). Het gemotiveerd verslag: Stappen en procedures. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/gemotiveerd-verslag>
17. Vlaamse Overheid. (2024). Leersteundecreet: Een analyse van de administratieve lasten in het zorgbeleid. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/leersteundecreet>
18. Vlaamse Overheid. (2024). Samenwerking tussen onderwijs en welzijn naar aanleiding van de beleidsnota welzijn, volksgezondheid en gezin: Advies Vlor. Geraadpleegd op 17 januari 2025, van <https://www.vlaanderen.be/publicaties/samenwerking-tussen-onderwijs-en-welzijn-naar-aanleiding-van-de-beleidsnota-welzijn-volksgezondheid-en-gezin-advies-vlor>
19. VRT NWS. (2024, 23 oktober). Minister van Onderwijs Zuhal Demir reageert op Pano-reportage over CLB-diagnose autisme. Geraadpleegd op 9 december 2024, van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/10/23/minister-onderwijs-zuhal-demir-reactie-pano-clb-diagnose-autisme/>